

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 449/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Mgr. Matejom Blaškom, advokátom, Zuzany Chalupovej 10B, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/157/2022-775 z 29. mája 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. augusta 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a tiež vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobca [REDACTED] (ďalej len „žalobca“) sa domáhal proti žalovanému v 1. rade XOZORES, s. r. o. (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), sťažovateľom ako žalovaným v 2. rade a 3. rade a žalovanému vo 4. rade [REDACTED] (ďalej len „žalovaný vo 4. rade“) určenia neplatnosti právnych úkonov a vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území [REDACTED] (ďalej len „nehuteľnosti“).

3. Okresný súd Trnava prvým a druhým výrokom rozsudku č. k. 31 C 47/2006-439 z 12. novembra 2014 konanie proti žalovanému v 1. rade a konanie o vzájomnom návrhu žalovaného v 1. rade zastavil, tretím výrokom žalobu proti žalovanému vo 4. rade zamietol, štvrtým výrokom určil, že

vlastníkom nehnuteľností je žalobca, piatym výrokom vo zvyšnej časti žalobu zamietol a šiestym rozhodol o trovách konania. Vo veci určenia vlastníckeho práva okresný súd v rámci predbežnej otázky uzavrel, že zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva uzavretá medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade je absolútne neplatným právnym úkonom z dôvodu absencie náležitosti zmluvy – dojednania, akým spôsobom má byť dlžníkovi po speňažení majetku zaistené vydanie tzv. hyperochy, a ďalej aj z dôvodu rozporu s dobrými mravmi – dojednanie tzv. prepadnej klauzuly, kde predmet zabezpečenia je hodnotnejší v porovnaní s poskytnutým úverom. S poukazom na uvedené okresný súd považoval aj následné kúpne zmluvy medzi žalovaným v 1. rade a žalovaným vo 4. rade, ako aj žalovaným vo 4. rade a sťažovateľmi za neplatné, keďže žalovaný v 1. rade sa nestal vlastníkom nehnuteľností, na základe čoho nemohol na žalovaného vo 4. rade kúpnu zmluvou previesť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam. Otázke dobromyseľnosti sťažovateľov sa okresný súd vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom nevenoval.

4. Na základe odvolania sťažovateľov krajský súd rozsudkom č. k. 11 Co 231/2015-478 z 11. mája 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu 1“) rozsudok okresného súdu v napadnutej časti určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam potvrdil. Predmetné rozhodnutie sťažovateľa napadli dovolaním. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 163/2016 z 28. septembra 2017 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu 1“) ich dovolanie odmietol z dôvodu podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

5. Na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľov ústavný súd rozhodol nálezom č. k. I. ÚS 92/2018-60 z 5. septembra 2018, že základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu 1 boli porušené. Zároveň uvedené rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, konštatujúc, že dovolací súd dospel k nesprávnemu záveru o absencii dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, nesprávne aplikoval ustanovenie relevantnej právnej normy (Civilného sporového poriadku) vo vzťahu k situácii rozdielnej judikatúry, na ktorú poukazovali sťažovateľa.

6. Následne vo veci rozhodoval opätovne dovolací súd, ktorý uznesením č. k. 7 Cdo 31/2020-594 z 27. mája 2020 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu 2“) dovolanie sťažovateľov odmietol.

7. Na základe druhej ústavnej sťažnosti sťažovateľov ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 515/2020 z 10. marca 2021 vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu 2 boli porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil uznesenie najvyššieho súdu 2 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Ústavný súd v predmetnom náleze konštatoval nepreskúmateľnosť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu 2, pokiaľ ide o splnenie kritérií kladených rozhodnutím sp. zn. 6 Cdo 71/2011 na dobromyseľného nadobúdateľa.

8. Po druhom rozhodnutí ústavného súdu vo veci opätovne rozhodoval najvyšší súd, ktorý uznesením sp. zn. 7 Cdo 119/2021 z 27. októbra 2021 rozsudok krajského súdu 1 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Po vrátení veci na ďalšie konanie krajský súd rozsudkom č. k. 11Co/97/2021-699 z 29. marca 2022 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutej časti určenia vlastníckeho práva a rozhodol o trovách konania.

10. Na základe dovolania sťažovateľov vo veci štvrtýkrát rozhodoval najvyšší súd, ktorý rozsudkom č. k. 7Cdo/157/2022-775 z 29. mája 2024 dovolanie zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania.

II. Argumentácia sťažovateľov

11. Sťažovatelia namietajú, že dovolací súd nerozhodol o celom dovolaní, keď ho zamietol. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia (bod 37) vyplýva, že dovolací súd mienil dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP v časti, v ktorej sťažovatelia namietali existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, a vo zvyšku zamietnuť v súlade s § 448 CSP. V napadnutom rozhodnutí tak absentuje výrok o odmietnutí (časti) dovolania, teda existuje zjavný rozpor medzi výrokom a odôvodnením rozhodnutia.

12. Sťažovatelia v dovolaní namietali, že po zrušení predchádzajúceho rozsudku krajského súdu nevyzval krajský súd strany na vyjadrenie k veci a nevytvoril im tým procesnú možnosť reagovať v primeranej lehote na situáciu, ktorá vznikla zrušením predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, ale 29. marca 2022 verejne vyhlásil rozsudok. Po zverejnení termínu verejného vyhlásenia rozsudku sa sťažovatelia k veci „narychlo“ vyjadrili podaním (doplnenie právnej argumentácie), avšak nezaujali stanovisko k aplikácii novej judikatúry, keďže nemali vedomosť, akým spôsobom plánuje krajský súd túto judikatúru aplikovať a následne rozhodnúť. Sťažovateľom je zrejmé, že zmena judikatúry nie je zmenou právnej normy, v dôsledku čoho jej účinky nie je možné obmedziť len do budúcnosti, avšak v tomto prípade sa aplikovanie novej judikatúry (uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VOBdo/2/2020 z 27. apríla 2021) ukázalo byť zásadným. Rozhodnutie krajského súdu tak sťažovatelia považujú za nepredvídateľné.

13. Dovolací súd v bode 18 odôvodnenia uviedol, že v danom prípade nešlo o prekvapivé, resp. nepredvídateľné rozhodnutie odvolacieho súdu, keďže odvolací súd len aplikoval na prejednávajúcu vec novú judikatúru a sťažovatelia mali celý rok (od zmeny judikatúry) na to, aby sa k nej sami proaktívne vyjadrili. Uvedená argumentácia dovolacieho súdu je podľa sťažovateľov nesprávna. Je pravdou, že veľký senát obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu rozhodol už 27. apríla 2021 a odvolací súd rozhodoval až 29. marca 2022, avšak v čase vydania zjednocujúceho stanoviska bola vec sťažovateľov predložená na najvyššom súde na rozhodnutie o dovolaní. Najvyšší súd vo veci rozhodoval 27. októbra 2021, následne bolo toto rozhodnutie doručované stranám a ešte v mesiaci február 2022 bol spis na okresnom súde. Krajský súd tak vo veci rozhodol prakticky v najkratšej možnej lehote po predložení spisu, avšak bez toho, aby dal stranám možnosť sa k veci vyjadriť, čo bolo odobrené najvyšším súdom. Uvedeným spôsobom bolo porušené právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie.

14. Sťažovatelia argumentujú, že právnou (odvolaciu) argumentáciu doplnili podaním z 21. marca 2022, pokiaľ ide o posúdenie platnosti zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva. Krajský súd túto skutočnosť uviedol, avšak len v tom rozsahu, že zrekapituloval menšiu časť podania sťažovateľov (väčšinu podstaty vyjadrenia nevystihol), pričom v rozhodnutí samotnom sa s touto ich argumentáciou žiadnym spôsobom nevysporiadal. Sťažovatelia v dovolaní argumentovali, že rozhodnutie odvolacieho súdu je tak pre nich nepreskúmateľné.

15. Sťažovatelia uvedenú argumentáciu považujú za zásadnú, keďže v prípade jej zohľadnenia by súd nemohol konštatovať absolútnu neplatnosť celej zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva. Ak súdy od istého momentu začali pristupovať k zabezpečovaciemu prevodu práva rovnako/obdobne ako k záložnému právu a rozhodovali v tomto duchu aj o povinných náležitostiach zmlúv o zabezpečovacom prevode práva, sťažovatelia potom očakávali, že sa k zmluve o zabezpečovacom prevode práva budú správať rovnako ako k zmluve o zriadení záložného práva, teda budú konštatovať povinnosť vydať výťažok prevyšujúci zabezpečenú pohľadávku, ale určite nebudú konštatovať absolútnu neplatnosť celej zmluvy. Ak absencia dohody podľa § 151m ods. 10 Občianskeho zákonníka nerobí zmluvu o zriadení záložného práva absolútne neplatnou, nerobí potom absencia dohody o vydaní hyperochy absolútne neplatnou zmluvu o zabezpečovacom prevode práva. Takúto náležitosť zmluvy Občiansky zákonník nevyžadoval/nevyžaduje.

16. Dovolací súd v zásade konštatoval, že doplnenie právnej argumentácie obsiahnuté v podaní z 21. marca 2022 odvolaciu argumentáciu nedopĺňalo, ale zakladalo novú. Tento právny názor súdu ale nekorešponduje so skutkovým stavom. Odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 23. decembra 2014 sa v bode 7 zaoberá nesprávnym právnym posúdením veci, pokiaľ ide o otázku absolútnej neplatnosti zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva. Ide presne o ten istý odvolací dôvod, vo vzťahu ku ktorému sťažovatelia doplnili svoju právnu argumentáciu podaním z 21. marca 2022.

17. Vyriešenie otázky ne/platnosti zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva bolo pritom absolútne kľúčové pre výsledok celého sporu, keďže v prípade zachovania platnosti zmluvy by sťažovatelia neprišli ani o svoju nehnuteľnosť, ktorú nadobudli v dobrej viere v zápis v katastri nehnuteľností, ani o značné množstvo preinvestovaných finančných prostriedkov do rekonštrukcie uvedenej nehnuteľnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie vlastníckeho práva sťažovateľov (čl. 20 ods. 1 ústavy) rozsudkom najvyššieho súdu o zamietnutí dovolania sťažovateľov.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

19. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

20. Sťažovatelia namietané porušenie označených práv odôvodňujú

- absenciou výroku o odmietnutí dovolania v časti namietanej zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP,

- odopretím možnosti po zrušení predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu vyjadriť sa k novej judikatúre založenej uznesením veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1V Obdo 2/2020 v súvislosti s pravidlom „*nemo plus iuris...*“, ktoré bolo v právnej veci sťažovateľov zásadným, čo robí rozsudok krajského súdu nepredvídateľným,
- nereagovaním krajského súdu na ich doplnenú odvoláciu argumentáciu týkajúcu sa posúdenia platnosti zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva, ktorú dovolací súd nesprávne posúdil ako novú.

21. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preskúmal napadnutý dovolací rozsudok, ktorým najvyšší súd zamietol dovolanie sťažovateľov, pričom zistil, že sťažovatelia uplatnili oba dovolacie dôvody, teda podľa § 431 ods. 1 CSP, ktorý vymedzili vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, a tiež dovolací dôvod nesprávneho právneho poučenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), pričom prípustnosť dovolania vyvodili z § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

22. V súvislosti s namietanou vadou zmätočnosti ústavný súd poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého dovolacieho rozsudku (body 15 až 18 odôvodnenia), v ktorej najvyšší súd uvádza, že oba sudy nižšej inštancie dospeli k rovnakým právnym záverom. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností vychádzal, akými úvahami sa riadil a aké závery zaujal pri jeho právnom posúdení, odkazujúc na správne a presvedčivé rozhodnutie okresného súdu.

23. K sťažovateľmi namietanej prekvapivosti rozsudku odvolacieho súdu najvyšší súd uviedol, že nepredvídateľnosť rozhodnutia nemohla založiť absencia upovedomenia sporových strán o úmysle odvolacieho súdu aplikovať novú (zjednotenú) judikatúru prezentovanú uznesením veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1VObdo/2/2020 z 2. apríla 2021, keďže zjednotenie judikatúry nemôže byť samo osebe dôvodom kasácie rozhodnutia. Napokon kvalifikovane právne zastúpení sťažovatelia sa mohli z vlastnej iniciatívy k uvedenému vyjadriť, keďže medzi vydaním predmetného uznesenia a rozsudkom krajského súdu uplynul takmer jeden rok. Túto možnosť však nevyužili. Ústavný súd dodáva, že rozhodovanie v súlade so zjednotenou judikatúrou zabezpečuje jednotnú interpretáciu právnej úpravy v rovnakých alebo analogických prípadoch, čím sa právna istota, ako aj predvídateľnosť rozhodovania súdov práve zvyšuje. Opačný postup by bol popretím týchto princípov.

24. Na margo uvedeného ústavný súd dopĺňa odkaz na právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého nový (judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný) právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/198/2017 z 19. marca 2018, bod 18).

25. Pokiaľ sťažovatelia namietali nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, resp. absenciu jeho reakcie na doplnenú odvoláciu argumentáciu, k uvedenej námietke dovolací súd podrobne poukázal (formou citácie) na obsah pôvodnej odvolacej argumentácie v porovnaní s doplnenou (bod 19 odôvodnenia) so záverom, že obsah odvolacích námietok formulovaných sťažovateľmi po lehote na podanie odvolania z materiálneho hľadiska nenadväzuje na strohú pôvodnú odvoláciu argumentáciu, i keď vzťahujúcu sa na otázku posúdenia platnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, ktorá tak nebola spôsobilá založiť včasný odvolací dôvod, a tak povinnosť odvolacieho súdu poskytnúť konkrétnu odpoveď nevznikla. Uvedené je v súlade so zásadou koncentrácie konania uplatňovanou v odvolacom konaní, ako i systémom neúplnej apelácie. Napriek uvedenému názoru najvyšší súd v bode 20 odôvodnenia zaujal stanovisko k sťažovateľmi namietanej neprípustnosti retroaktivity § 553c ods. 5 Občianskeho zákonníka (výkon zabezpečovacieho prevodu práva) na právny vzťah, ktorý vznikol pred jeho účinnosťou (citovaním z odôvodnenia rozsudku okresného súdu), vzhľadom na jej závažnosť, konštatujúc, že konajúce súdy sa takej vady nedopustili.

26. K uvedenému ústavný súd dodáva, že § 365 ods. 3 CSP určuje medze v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy, pri ktorých rešpektovaní sa sťažovatelia pri dovolávaní sa súdnej ochrany (čl. 46 ods. 1 ústavy) prostredníctvom odvolania mohli pohybovať. Lehota na podanie odvolania neohraničuje len samotné podanie odvolania (t. j. iniciovanie opravného konania), ale aj vymedzenie programu odvolacieho konania (určenie rozsahu, v akom sa rozhodnutie napáda) a argumentáciu tvrdenej vadnosti rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2022. 1396 s.).

27. Ústavný súd konštatuje, že sa nemôže stotožniť s časťou odôvodnenia napadnutého rozhodnutia (bod 14) poukazujúcou na ustálenú judikatúru (R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012), ktorá kladie neprimeraný dôraz na jedinú časť textu „nesprávnym procesným postupom“, pod ktorým rozumie len faktickú činnosť predchádzajúcu vydaniu rozhodnutia v takom rozsahu, že arbitrárnosť odôvodnenia odvolacieho rozsudku považuje za dôvod prípustnosti dovolania len pri úplnej absencii dôvodov (pozri R 2/2016). Ústavný súd vo svojej dnes už ustálenej judikatúre (napr. I. ÚS 116/2020, I. ÚS 388/2021) už opakovane vyslovil, že sa s uvedeným právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, keďže po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy dovolania stratil aktuálnosť a prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je potrebné chápať v intenciách čl. 46 ods. 1 ústavy, a teda vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces. Znamená to, že vyčleňovanie „inej vady konania“ podľa predchádzajúcej právnej úpravy stratilo význam a taká vada, pokiaľ má znaky uvedené v predchádzajúcej vete, zakladá prípustnosť dovolania podľa dotknutého (v nej označeného) ustanovenia. Pritom včlenením do textu zákona formulácie o práve na spravodlivý proces sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale, naopak, sprísnilo (uznesenie sp. zn. IV. ÚS 314/2020 publikované v zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu pod č. 69/2020). Napriek tomu ústavný súd dospel k záveru, že v aktuálne posudzovanom prípade k takému striktnému, resp. reštriktívnemu chápaniu dovolacieho prieskumu nedošlo.

28. Vzhľadom na uvedené ústavný súd uzatvára, že závery, ku ktorým najvyšší súd dospel pri dovolacom prieskume podľa § 420 písm. f) CSP, nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne),

resp. odporujúce všeobecnému princípu spravodlivosti zahŕňajúcemu aj dodržiavanie princípu právnej istoty.

29. Vo vzťahu k namietanému dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorého prípustnosť sťažovatelia vyvodili z § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, najvyšší súd uviedol, zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (teda aj to, či je právna otázka dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne) a tiež skutočnosť, že súčasná existencia predpokladov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a § 421 ods. 1 písm. c) CSP je bez ďalšieho z povahy veci vylúčená (keďže určitá právna otázka nemôže byť dovolacím súdom riešená ustálene a zároveň ním byť riešená rozdielne), že prípustnosť predmetného dovolania posudzoval iba z § 421 ods. 1 písm. c) CSP, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľmi nastolenej právnej otázky, ktorá dovolacím súdom v čase rozhodovania odvolacieho súdu aj v čase podania dovolania bola rozhodovaná rozdielne. Sťažovatelia namietali nesprávne právne posúdenie otázky „*možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka dobromyseľným kupujúcim a spôsob posúdenia tejto dobromyseľnosti.*“. Vo vzťahu k posúdeniu uvedeného dovolacieho dôvodu najvyšším súdom sťažovatelia v ústavnej sťažnosti neformulovali žiadne námietky.

30. Ústavný súd napriek uvedenému dodáva, že rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1VOBdo/2/2020 (zásadné v právnej veci sťažovateľov), ktorým sa veľký senát vyjadril k otázke možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa a s tým spojeného prelomenia zásady *nemo plus iuris* a s tým súvisiaceho nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa, je plne v súlade aj s aktuálnou judikatúrou ústavného súdu prezentovanou nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 510/2016 (publikovaný v zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu pod č. 10/2021): „Vo všeobecnosti je možné uzavrieť, že *de lege lata* vychádza náš právny poriadok z predpokladu, že ak zákon neustanoví inak, nikto nemôže previesť na iného vlastnícke právo, ktorým sám nemôže disponovať.“ Prípadná výnimočnosť okolností, ktoré by mohli viesť k prelomeniu tejto zásady, nemôže spočívať v dobrej viere nadobúdateľa založenej na viere v správnosť zápisu údajov o vlastníkovi v príslušnom katastri, ktorého obsah zakladá tzv. vyvrátenú právnu domnienku.

31. Námietku sťažovateľov o chýbajúcom výroku o odmietnutí dovolania v časti namietanej vady zmätočnosti posúdil ústavný súd ako irelevantnú. Samotný zamietavý výrok (v danom prípade vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu neprávneho právneho posúdenia) vo svojej podstate konzumuje i výrok o odmietnutí zvyšku dovolania. Podstatná z hľadiska posúdenia ústavným súdom je skutočnosť, že dovolací súd vykonal meritórny prieskum dovolania sťažovateľov, pričom neidentifikoval žiaden dôvod na zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Výsledok dovolacieho konania bez ohľadu na formuláciu výroku napadnutého rozhodnutia je tak pre sťažovateľov nemenný.

32. Z napadnutého rozsudku dovolacieho súdu možno vyvodiť, že najvyšší súd zamietnutie dovolania sťažovateľov odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolaním sťažovateľov vo vzťahu k obom dovolacím

dôvodom, pričom závery, ku ktorým dospel, podrobne, jasne a zrozumiteľne vysvetlil a podporil aktuálnou judikatúrou súdnych autorít.

33. Právne závery, ktoré viedli najvyšší súd v konečnom dôsledku k zamietnutiu dovolania sťažovateľov, majú podľa názoru ústavného súdu oporu v aplikovaných ustanoveniach Civilného sporového poriadku. Uplatnený spôsob interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právnych predpisov ústavný súd považuje za ústavne konformný, nepopierajúci ich účel a význam, preto podľa jeho názoru nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do označených práv sťažovateľov.

34. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a právami sťažovateľov na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok:

35. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05, alebo IV. ÚS 326/07).

36. Keďže ústavný súd nedospel k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, odmietol pri predbežnom prerokovaní aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

37. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu